

Telegraful

Organ național-bisericesc

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Loco

Str. Schewis

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.

Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

Să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după învoială ==

Abonamentele și inserțiunile

Să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

In interesul adevărului

În revista «Convorbiri științifice» Nr. 1—2 din a. c. dl Todica revine asupra paradoxelor publicate în Voința Nr. 201 și răspunzând articolului din Tel. Rom. Nr. 39 constată din nou și cu mai multă convingere că fericirea noastră ca români numai prin unire cu papa dela Roma se poate cimanta pe temelii trainice.

Convingerea personală îi este că unirea cu papa e o chestie de cultură și progres, o verigă în legăturile noastre cu popoarele latine ale apusului, un îndemn și ajutor de a ne scăpa de bizantinism, balcanism și de nenumăratele ticăloșii ale vieții publice orientale.

Autorul și-a format convingerea aceasta de mult, cum însuși mărturisește, pela 1892—1897 când s'a ocupat mai intensiv cu studiul istoriei bisericești, pe când era student alături cu noi cei mai mici și mai mediocri, la vârsta de 14—17 ani. Noi, o seamă de oameni, am început studiul mai sistematic al acestei istorii abia dela 1897 încoaci, când dl Todica, cum însuși o spune, l-a părăsit, trecând la alte îndeletniciri.

Oricum ar fi, fiecă om care se respectă are în chestiile obștești o convingere anumită. Și dacă dl Todică trăiește în convingerea de mai sus, îi respectăm crezul său în materie religioasă. Convingerea personală însă nu poate fi datătoare de măsură în chestia adevărului istoric. Și acest adevăr este denaturat prin paradoxele vechi și nouă ale dlui Todica, când susține rupt ales că ortodoxia ne-a scufundat în apele slavonismului, ortodoxia ne-a jertfit lui «Kyrie eleison», ortodoxia ne-a împretinit cu calvinismul unghuresc și de sigur pierem dacă nu se ivea Atanasie care să ne îndrepte privirile spre Roma. Iar în paradoxele cele nouă constată mai departe că de groaza papei am introdus limba slavă în biserică, de groaza papei am cântat în biserică ortodoxă «chiraleisa», de groaza papei am început să cochetăm cu calvinii, tot de groaza papei ne orientăm azi mai degrabă și admirăm organizația bisericii anglicane și simpatizăm cu teologia protestantă, decât cu romano-catolicii. Și constată paradoxul mare că sântem români originari dela Roma și cu religie dela Bizanț.

N'aș veni a doua oară să răspund paradoxelor acestora, bine știind că o polemică pe tema aceasta este inutilă. O fac însă din motivul că sânt mulți cari împărtășesc convingerea dlui Todică. Și o

fac și din motivul ca să o știe atât dânsul cât și aderenții săi, că sânt cu mult mai mulți cei ce aprobă vederile mele «înguste», față de vederile «largi» ale dânsului.

Sânt accentuate în bombasticele paradoxes atâtea probleme mari, rezolvite de istorie, încât rezultatele nu le poate încăpea un articol de ziar. Este un anahronism să revii astăzi la concepțiile de acum 200 de ani susținându-le actualitatea.

Dl Todică și cu dânsul mulți frați uniți (nu toți) pun toate păcatele în spațele ortodoxismului.

Ce-a fost acest ortodoxism în cursul vremilor? Se știe că după retragerea legiunilor din Dacia poporul rămas aici a stat izolat de legătura politică cu Roma. Amalgamul de elemente adunate «ex toto orbi romano» s'a fermentat pe încetul și a alcătuit poporul românesc.

Substratul acestui popor, adus din Tracia, Moesia și din alte provincii romane a fost în mare parte creștin încă dela începutul colonizării sale în Dacia. Și a mărturisit aceeaș credință cu patriarhul dela Roma și cu cel din Constantinopol. Creștinismul acestui popor a fost genuin, una cu principiile profesate de apostoli, a fost «ortodox» în înțelesul adevărat al cuvântului, după cum «ortodox» a fost întreagă biserica creștină. Rămas acest popor în preponderanță latin izolat pe plaiurile Daciei n'a avut putința să se organizeze politicește, deoarece l-au copleșit prea repede evenimentele veacurilor următoare, cari l-au supus diferitelor popoare ce au trecut peste dânsul, — credința genuină și-a păstrat-o însă nealterată, ortodoxismul creștin al credinței sale l-a strecurat prin toate furtunile, încât toate apele au trecut, ear el a rămas. Credința sa religioasă s'a prefăcut una cu sufletul său de popor român.

Până la desbinarea dela 1054 credința aceasta a fost una pentru întreaga biserică creștină. E fapt incontestabil pentru istoricii obiectivi că desbinarea a fost provocată de papa, care pretindea supremație și întâietate: purgatorul, filioque și pânea nedospită, contrar învățăturilor lui Hristos, care spune limpede celor doi fii ai lui Zevedei când cer întâietatea față de soții lor apostoli: «domnii păgânilor îi domnesc pe ei și cei mari stăpânesc peste dânsii; între voi însă nu va fi așa, ci celce între voi va vrea să fie întâi, să fie vouă slugă». (Mat. 20. 25.); «iar când va veni Mângăitorul, Duhul adevărului, carele dela Tatăl purcede, acela va mărturisi pentru mine» (Ion 15. 26), iar despre taina cuminecăturii mărturisește Isus pe larg când

zice: «pânea pe care eu voi da, trupul meu este... și de nu veți mânca trupul fiului omenesc și nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi», etc. (Ion 6.53).

Poporul românesc pe care papa în controversalele sale cu ceilalți patriarhi căuta să-l câștige pe partea sa, a rămas credincios dogmelor genuine ale bisericii lui Hristos. Despărțit de hotarele imperiului roman, cu care nu mai avea nici o legătură, a persistat mai departe în ortodoxismul original, dela care papa s'a abătut. Și acest ortodoxism i-a dat vigoarea vitalității, de și-a putut menține caracterul de popor român și latin prin cursul tuturor veacurilor următoare, cari toate sânt pline de cele mai urgisite tentațiuni la ființa sa ortodoxă națională. Acest ortodoxism curat al credinței sale i-a dat puterea să-și treacă ființa de popor român peste epoca slavă, peste unelirile reformatorice ale calvinismului și să easă în relief ca națiune românească în cele două veacuri din urmă. Ortodoxismul acesta a păstrat sufletul românesc neprihănit până în zilele noastre, și de nu avea poporul nostru acest substrat bine cristalizat, în vremile lungi de bejenie «îndrumarea sistematică» a unirii dela 1700 nu putea face multă ispravă. E adevărat că au fost apariții sporadice și singuratece cari s'au slavizat și calvinizat de bunăvoie, sub forța împrejurărilor; ortodoxismul popoului român însă în totalitatea sa nu poate fi învinuit că el e cauza slavonismului și a calvinismului, câtă vreme măturii nenumărate dovedesc contrarul, că tocmai grație acestui ortodoxism constant și a tendințelor sale continue de împotrivire a putut scăpa poporul românesc de ispita slavonizării sau a calvinizării. Dovada cea mai clasică e însuși faptul că nu sântem nici slavi, nici calvini. Ortodoxismul ne-a scăpat de ei înainte de a veni papa cu momelile dela 1700.

În acest înțeles putem cu drept cuvânt susține că ortodoxismul popoului românesc întreg a pregătit gloria zilelor de astăzi (pe care dl Todica cu multă răutate o persiflează cu invocarea neseri-oasă a numelui lui Mangra).

Și dacă ortodoxismul acesta e una cu sufletul popoului românesc, în care trăiește de fapt și poporul bisericii unite, afară de clericii ei, n'avem nici un motiv să-l aruncăm și să ne alipim de papa, care niciodată n'a fost sincer față de noi românii. Biserica noastră ortodoxă e biserică națională, care stă pe temelia originară a învățăturilor lui Hristos. A ne uni cu altă biserică înseamnă să ne lăpădam de tot trecutul de 19 veacuri. Pen-

trucă numai așa se poate înțelege o unire adevărată. Căci unirea dela 1700 nu e decât un compromis politic, care în zilele noastre nu are rost. Ori ne unim cu totul, ori rămânem cum am fost. Și luând în seamă că papa dela Roma n'a sămănat în sânul nostru decât discordie, vrajbă și amărăciune destulă, să nu ni se ia în nume de rău dacă noi nici în viitor nu putem avea încredere în papa.

Chiar în zilele noastre a dat dovadă biserica papei ce sentimente nutrește față de statul nostru. Comploturile dela Timișoara, Sătmar și Arad, în cari au fost amestecați zeci de preoți catolici, atitudinea episcopilor catolici nemulțămii cu statul românesc, necuviința episc. Majlat când regele Ferdinand a vizitat Alba Iulia, purtarea episc. catolic dela Oradea-mare care, după jurământul de fidelitate, trece în Ungaria și complotază la Szombathely cu exregele Carol reîntegrarea fostei Ungarii, sau cazul dela Cluj cu nunțul papal care s'a lăsat întimpinat de catolici cu tricolorul unguresc, precum și atacurile «Unirii» împotriva puterii de stat pe care o învinuște de proselitism ș. a., — toate acestea nu ne pot inspira încredere în intențiile curate ale papii față de noi.

Luând apoi în considerare că înșiși bărbații luminați ai bisericii unite, Șincai, Clain, Ma'or, Laurian și alții condamnă actul unirii, Barițiu numește unirea «cea mai mare nenorocire a poporului românesc», luând în considerare mai departe faptul că toate statele, și cele catolice, au rupt legăturile cu papa: Franța la 1905, Italia în vremea constituirii regatului, Austria la 1874, Bavaria la 1820, America pe la 1900, iar statele protestante pe vremea reformatiei, — pe când statele ortodoxe n'au avut nici odată legături cu papa, — ni se îmbie în mod logic concluzia că nici noi nu avem trebuință de unire cu papa. Și convingerea noastră, pe baza experiențelor din trecut este, că papa cu catolicii lui sânt dușmani ai românismului. Astăzi când toată lumea se desface de cătușile fariseismului cu interese oculte propagat de papa, ce considerații înalte am avea noi să ne vâram sub aripile ocrotitoare ale papii, care n'are ce să ne ocrotească...

Evoluția istorică a popoarelor se face pe temeiul *principiului național*. Unirea adevărată se face astăzi mai ales pe temeiul acesta. În cursul marelui război n'a întrebat Franța și Italia ce credință religioasă au românii. Principiul național ne-a legat și ne leagă și pe viitor. Ear credința noastră religioasă ortodoxă, a celor 13 milioane de români, s'a contopit cu naționalitatea noastră. O unire cu papa în zilele noastre, când autoritatea papei nu trece peste zidurile Vaticanului, și dacă trece o face cu interese cari nu cadrează cu principiile lui Hristos, o unire în condițiile dela 1700 astăzi, când lumea se lapadă de papa, ar însemna să facem calea racului, să săvârșim un act care nu ni-ar oferi nici un prospect de favor în fața Europei. Dimpotrivă, în fața problemelor ce frământă astăzi omenirea cu drept cuvânt ni s'ar putea spune: «Satul arde, și baba se peaptână». O astfel de unire ne-ar subjugă intereselor papii, care nu urmăresc consolidarea statului nostru românesc, dovadă pretensiunile exagerate ale proiectului de concordat. Noi nu vrem favoruri și prerogative pentru nime, în țara noastră să domnească dreptatea egală pentru toți

ceice poartă la inimă intenții curate față de țară și în măsura contribuției ce o dă fiecare nație și fiecare religie la consolidarea acestei țări.

Ce privește autocefalia, batjocorită de frații uniți, — noi credem că tot e mai bine să mergem conduși «de capul nostru», așa precum putem, și mai bine și mai rău, decât stăpâniți de un cap străin, care nici odată nu ne-a vrut și nici acum nu ne vrea binele. Nici un raționament de stat și nici alte momente de ordin cultural nu reclamă unirea noastră cu Roma. Cultura noastră ni-o putem desăvârși foarte bine ca ortodocși în religie și ca latini în naționalitate, prin legăturile *politice, economice și naționale* cu popoarele apusului, care nici ele nu mai sânt așa de romano-catolice cum s'ar crede.

De încheere repet că noi ne simțim foarte bine ca ortodocși, sântem convinși că aceasta e credința genuină a poporului românesc, sântem fericiți că Dumnezeu ne-a învrednicit să ajungem măreția zilelor de astăzi ca români ortodocși. Noi invităm pe frații noștri uniți să revină la leagănul credinții strămoșești, dar nu le facem silă; cerem însă ca fiecare român să contribuie cu acțiunile sale la consolidarea patriei în convingerea, că aceasta nu se poate realiza decât «prin noi înșine». Numai gardurile slabe au trebuință de proptele, ear gardurile patriei noastre n'au trebuință de proptele străine, cari le-ar sparge, în loc să le întărească. Ear în cazul cu papa, se cade să ne invocăm în memorie proverbul românului: Ferește-mă, Doamne, de prieteni, căci de dușmani mă feresc eu.

Dr. Seb. Stanca.

La Sfânta Marie*)

«Intru naștere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu o ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare».
Din Trovarul zilei. —

Deodată cu această Duminecă, a 10-a dela Rusalii, prăznuim azi și sărbătoarea adormirii Născătoarei de Dumnezeu. Cu mult înainte de a se introduce oficial la 582 de împăratul Maurițiu, ca o mulțămire după biruința sa asupra Persilor, creștinătatea întregă prăznuia această sărbătoare. Iar neamul nostru din vremuri neștiute, deodată cu creștinismul său românesc, s'a trezit cinstindu-o cu credință ca pe Născătoarea de Dumnezeu, pururea fecioară, tare ajutoare a noastră.

I.

Ca pe *Maica lui Dumnezeu* o cinstim deși nu ea a dat ființa dumnezeirii lui Hristos, care s'a unit numai în chip minunat cu firea omenască în pântecel ei; îi zicem totuși Maică a lui Dumnezeu, după cum orice maică își zice *mamă* a fiului său, deși ea i-a dat numai trupul, os din oasele sale și carne din carnea sa, nu și sufletul, care este scântele ruptă din dumnezeire, iar ființa omului stă din amândouă trup și suflet.

«Străin lucru este maicelor fecioria» cântă biserica noastră și totuși născând pe Isus Maria a rămas *pururea fecioară*. Neînțeles lucru de mintea noastră dar apropiat prin credință, căci precum la învierea sa Hristos a eșit din groapa închisă fără a o vătăma și precum a răzbătut prin ușile încuiate în mijlocul ucenicilor săi; așa a eșit din pântecel fecioarei fără a-i strica fecioria» cum atât de frumos spune fericitul Augustin. O rază de «lumină a lumii» pleacă dela o stea a cerului și dupăcum steaua nu suferă prin raza ce ținește din ea, așa n'a suferit Maica Domnului prin naștere stricăciune întru fecioria sa.

Aceasta este minunea pentru care i-ne închinăm aceleia ce a întrupat în sine un dublu

*) Predică rostită în biserica catedrală la praznicul Ador. Maicei Domnului.

ideal pentru femei: chipul curățeniei feciorenice, ca un ideal viu care să dea îndemn statornic fetelor să nu și plece urechea la șoapte și să nu se lase robite de ispitele ce atât de mult au coborât atmosfera morală a zilelor noastre. Ca fecioară ea este împodobită cu toate virtuțile: de smerenie și cucernicie, plină de dragoste și umilință către Dumnezeu și de sfială înaintea oamenilor, bună, blândă, nebagătoare în seamă la chemările lumești, preocupată numai de comorile sale sufletești «ca un trandafir răsărit de printre spini iudaici înflorea răspândind în jur de sine parfum dumnezeesc», cum zice Sf. Ioan Damaschin.

Iară ca maică este chipul ideal al mamei martiră a datoriei ei. Care alta a gustat mai mult amarurile vieții omenesci: a trebuit să nască în ieslea unei peșteri, să supoarte prorocia amară bătrânului Simion: Și prin însuși sufletul tău va trece sabie», (Luca 2, 35) pentru ca nu prea târziu să și simtă începutul împlinirii ei, când trebuie să și părăsească țara să caute adăpost în necunoscut fugând de urgia lui Irod ucigătorul de prunci; cât de mult a suferit cu mărturia batjocurilor și chinurilor fiului său și în sfârșit ca «maică a durerii» stă zdrobită de suferință la poala crucii Celui răstignit și mort în hula lumii. Voi maicelor, cari creșteți fii învățați dela ea ce este devotamentul și jertfa de mamă. Pe urma jertfelor a suferințelor și durerilor vin bucuriile netrecătoare. Copii crescuți în adevărată dragoste de maică și cu devotament până la uitare de sine, nu se poate să uite la rândul lor de părinți.

Ca o răsplată, Maica durerii, la ceasul «dormirii sale n'a fost lăsată pradă întunecului morții ca tot trupul până la învierea cea de obște, ci îndată a fost chemată din mormânt, ridicată la cer și așezată întru mărire de-a dreapta Fiului său după cuvântul Scripturii: «Iată înainte a stăut împărăteasa de-a dreapta ta în haină aurită îmbrăcată și prea înfrumusețată». (Ps. 44. 11.) Acolo în ceruri veghia acum să ne fie mijlocitoarea darului și a iertării dela Dumnezeu, ajutor întru năcazuri, apărătoare în primejdii. De aceia se revărsă în valuri largi cinstirea noastră în această zi de sărbătoare către împărăteasa cerului și stăpâna lumii.

II.

Dar pe lângă importanța ei religioasă pentru noi Români această zi mai are și o netrecătoare însemnătate națională.

Azi se împlinesc tocmai cinci ani dela intrarea României în războiul mondial pentru desrobirea fraților. Cinci ani dela acea zi de Sfântă Marie-mare, care stă scrisă cu litere de foc în cartea vieții poporului românesc, ca o zi hotărâtoare de soarta unui neam întreg.

Era o zi frumoasă de toamnă timpurie, din acelea ce umplu de nădejdea rodurilor îmbelșugate. Soarele scăpătase și ziua se plecase spre seară, când dincolo de coama munților ce ne despărțeau, se rosti cuvântul hotărâtor, așteptat de atâta vreme cu înfrigurare. Deodată sărbătorea de smerită închinare înaintea icoanei Preacuratei s'a prefăcut sub scutul și apărarea aceluiași Maice îndurătoare, în praznicul de alai mare de vuet năpraznic, luminat de fulgere ce țineau din guri de foc înfricoșate. Vuiiau Carpații de strigăte de război, de cântece de biruință. Un neam se sculase să și ia moștenirea împărțită de vrășmași pe nedreptul.

O, Maică Preacurată cât de mult avea nevoie pământul de mila ta nemărginită, câți copii ai țării noastre și-au cerut aceeași ocrotire de mamă pe care ai dat-o Fiului tău, dumnezeesc, și la căpătâiul câtoro n'ai străjuit vărsând aceeași lacrimă de durere, ca și odinioară la poalele crucii Celui răstignit de cei ce vreau să omoară pe veci dreptatea, să sugrume adevărul.

Pe câți n'apărat de primejdia morții. Un medalion atârnat de gât nu lasă să răsbată în carne vie glonțul ucigaș. Un frate acoperit de un morman de pământ ridicat de un șrapnel răsbate la lumină pe buze cu rugăciunea «Maică preacurată nu mă lăsa.» Altul scria acasă, că în drum spre inimiză la o răspântie s'a oprit în fața unei icoane a Maicei Domnului înfiptă într'un stejar să rostească o rugăciune, și abia plecat, la 30 de pași înaintea lui a explodat o granată tocmai acolo, unde ar fi fost de nu zăbovea la rugăciune. Și câți n'au văzut în focul groznic pe Maica Domnului în vălul ei alb, tinzând o mână de apărare, spunând un cuvânt de mângâiere celor amărâți, ajutând bolnavi și răniți, căci doar ea cunoștea durerea ranelor

și frica morții din acea Vinere-mare pe care o petrecu sub cruce. Copilului său n'a putut să i ajute căci nu o voise El însuși, ca să se plinească scriptura, dar eroii scăpați în înaltă rugăciuni de mulțămire pentru ocrotirea ce le-a dat și câți eroi căzuți pe pământul țării și în pământ străin, în vreme ce nici o ființă iubită nu era în jurul lor, nici preoți care să dea o deslegare, au murit totuși cu zimbetul pe buze simțind aproape pe Maica Domnului ținând locul unei maice, a soții ori logodnicii și închizându-le pleoapele. Și o vedeau apoi alergând de parte la căsuța dela margine de sat, ca să mângâie, să întărească pe cei rămași, să ocrotească pe orfani, să le spună că pentru ei, pentru casa și curtea lor pentru maică, pentru frați și surori, pentru liberarea fraților de un sânge și pentru mărirea țării iubite au luptat și au sângerat. Să le spună că iubiții lor împăcați cu Dumnezeu, cu chipul Domnului Hristos în inimă și cu numele lui buze au trecut din această viață să le spună că rugăciunile și slujbele de acasă și faptele bune săvârșite pentru ei n'au fost zadarnice, ele le-au ajutat, i-au însoțit pe drumul de veci.

Și dacă azi după atâta jertfă de om, după atâta milă și ajutor, ce ai revărsat asupra noastră în vremuri de bejenie Maică preacurată, azi purtându-ți privirea peste întinsul țării noastre frumoase nu găsești la oameni același devotament și dragoste de țară și dacă nu afli același răvnă și jertfă de sine pentru binele de obște, dacă nu este fericită țara, cum o visau morți cu zimbetul pe buze, — nu ne osândi. După furtuna năpraznică sânt încă la suprafața valuri tulburi cari mătură în drumul lor urciunile pământului ducându-le cu sine. Va trece însă apa, se va limpezi și vor rămânea pietrele la adânc, virtuțile creștinești și românești vor face să rodească mult mai bogat acum ca altă dată belșugul țării și a sufletului românesc.

Noi și azi alergăm sub scutul și acoperământul tău Preacurată, noi și țara noastră întregă. Bisericile noastre azi sânt pline de credincioși și închinători cucernici ca și acolo în depărtatul răsărit, în biserică deasupra peșterii din grădina Getsemani, dela poala muntelui Maslinilor lângă Ierusalim, unde patriarhul însuși slujește azi în sobor mare sfânta liturghie în fața sicriului de marmoră, ce ține locul mormântului de odinioară.

Cu smerenie plecăm și noi aici genunchii noștri în fața icoanei tale Preacurată și te rugăm ferbinte: Ceeace prin naștere fecioria ai păzit și întru adormire lumea nu o ai părăsit de Dumnezeu Născătoare, ascultă glasul celor ce alegă sub acoperământul tău, fii pururea apărătoare poporului tău și depărtează dela noi toată primejdia vrășmașului, întărește și îndreptează viața noastră și te roagă Fiului tău și Dumnezeului nostru să înalte cornul credincioșilor săi și să mântuiască sufletele noastre. Amin.
Preot. P. Morușca.

Unificarea organizației administrative a bisericii ortodoxe române din România întregită

(Urmare și fine)

Comitetele parohiale se pot institui se lângă consiliile parohiale în vederea organizării de coruri, a îmbrăcării copiilor săraci, a văduvelor, orfanilor, a bolnavilor; apoi în vederea înființării de biblioteci parohiale, de cercuri misionare pentru combaterea sectelor eretice; pentru înființare și susținere de internate, cămine, azile, spitale etc.

Epitropia parohială compusă din 3—5 membri, aleși de adunarea parohială, are ca atribuții: primește inventarul dela consiliul parohial, administrează și păstrează averea parohială, a bisericilor, școalelor, fundațiilor, mobilă și imobilă; ține un registru de venituri și cheltuieli; ține un inventar de starea averii parohiale; la finele anului prezintă consiliului parohial un raport documentat de venituri și cheltuieli; face cehltueli cu aprobarea consiliului și a adunării parohiale; îngrijește de buna stare a edificiului bisericii, școlii, fundațiilor, cimiteleror.

Personalul parohiei se compune dintr'un preot paroh și unul sau 2 cântăreți. Parohul este conducătorul oficiului parohial. El ține toate registrele și actele. Parohul ține registre

statistice de toți parohienii cu privire la nașteri, mutări din parohii etc.

Numirea parohilor și a diaconilor o face chiriarhul după propunerea motivată a adunării eparhiale, iar a cântăreților și a dirigenților de coruri după recomandarea consiliului parohial și a protopopiatului.

Unde împrejurările nu admit aceasta, acolo mitropoliile își pot crea cu privire la așezarea preoților și cântăreților norme speciale în conformitate cu uzul și cerințele locale.

Condițiile de numire sânt aceleași ca în actuala lege a clerului mirean din vechiul regat. Preoții pot fi mutați numai cu învoirea lor și după 3 ani de serviciu; ear înlăturarea lor se poate face numai pe baza unei sentințe a justiției bisericești.

Cazurile excepționale bine cuvântate să lasă la aprecierea chiriarhului, după avizul motivat al consiliului eparhial.

Când transferarea este o înaintare, se cer merite pastorale.

Parohul predă învățământul religios în școlile primare din parohie; dacă sânt mai mulți, cel numit de consiliul eparhial.

Statutul se ocupă cu deosebită feluri de edificii bisericești, condițiile înființării lor și de cimitere.

Partea ultimă a statutului cuprinde dispoziții finale care prevăd diferite incompatibilități de alegere și funcționare ca membru în diferite corporații bisericești.

Se recunoaște statului dreptul de control și supremă inspecțiune asupra instituțiilor bisericești și organelor ei; acest drept îl exercită în mod constituțional prin ministerul de rezort.

Cuvinte

rostită în biserică din Cărpiniș, la stințirea clopotelor, de părintele capelan Ioan Muntiu

Iubiți creștini, — Biserica noastră creștină ortodoxă română, din timpurile cele mai vechi, își cheamă credincioșii săi la slujbă prin glasul sfintelor clopote. A fost un timp însă pe vremea persecuțiilor creștinilor, când credincioșii, de frica păgânilor, se adunau în peșteri și în crepăturile pământului fără sgomot, în tăcere, să-și săvârșescă rugăciunile lor.

De acelea vremuri de urgie ne apropiem și noi, în timpul marelui război, când prin luarea clopotelor dela biserică noastră, sfioși, fără sgomot, pe lângă glasul unui mic clopoțel și a toacei, cu inima plină de groaza zilelor ce vor să vină, ne duceam la sfânta biserică, singura noastră ocrotitoare. Deși sufletele noastre erau cuprinse cu teamă, credința nu ne-a părăsit. Duhul sfânt din cer s'a pogorât asupra noastră și din smeriți ne-a făcut vârtoși, din fricoși încrezători, din săraci pe urma războiului ne-a făcut bogați. Bogați în darnicie, căci asemenea văduvei din evanghelie, am dat aproape și cel din urmă ban, pentru aducerea altor clopote.

Și iată, clopotele înaintea noastră așteaptă să fie sfințite și atârinate în turn, ca de acolo cu mai mare faimă să ne cheme la sinul bisericii. Priviți-le și vă apropiați de ele cu drag, căci în glasul lor nu este înșelăciune, ci credință și adevăr. Rugămintea noastră de astădată către ele să se îndrepte, ca ele ca organe sfinte ale bisericii, căreia îi vor sluji din momentul acesta, să ne mijlocească cererile dela Domnul.

Veniți aproape în jurul lor și împreună cu mine să ziceți: De voi clopotelor mă apropiu cu glas umilit și vă adresez această rugăciune smerită: Voi clopotelor, cu glasul vostru sfânt, să ne duceți rugăciunile noastre în cer, să ne treziți din buimăceala păcatelor; să dați mulțămirea lui Dumnezeu, pentru rodurile cele bogate, ce ni le-a trimis pe pământ; să ne chemați la plecarea genunchilor pentru scăparea noastră din robia de veacuri; ear în mers spre groapă să ne plângeți când alții nu ne or plânge; să risipiți norii încărcăți cu grindină și să ne apărați hotarul; să ne duceți vestea împrejur că sântem popor creștin iubitor de lege și neam.

Iar Tu, Părinte ceresc, îndreaptă-ți privirea spre noi, fiii tăi și ne fă o turmă de oi blânde și ascultătoare, ca să pășim pururea pe cărările Tale. Amin.

Nr. 6074 Plen.

Circulară

cătră clerul și poporul ortodox român din protopresbiteratul Sibiului.

Renunțarea protopresbiterului Dr. Ioan Stroia dela postul de protopresbiter s'a luat la cunoștință în ședința plenară dela 31 Mai a. c. și s'a instituit ca administrator protopresbiter al asesorul consistorial Mateiu Voileanu. Aceasta se aduce la cunoștința clerului și poporului din tract spre știre și orientare,

Sibiu, din ședința plenară a Consistoriului arhidiecezan, ținută la 6 August 1921.

Consistoriul arhidiecezan.

Știrile zilei

Printul Nicolae în Săliște. Ni se scrie din Săliște, că A. Sa Regală, principele Nicolae, însoțit de un profesor și de un adjutant, a sosit în 25 August n. în comună, unde i s'a făcut o entuziastă primire din partea poporului și autorităților. Prefectul județului, dl N. Comșa, l-a bineventat prin cuvinte alese, ear seara Reuniunea de cântări a dat un splendid concert. Cu acel prilej dl Dr. I. Lupaș a ținut o vorbire în care a scos la iveală iubirea nețărmurită a țaranului nostru pentru familia regală română. Alteța Se a multumit atât vorbitorului, cât și poporului, precum și coriștilor pentru primirea și serbarea ce i s'au adus. A urmat apoi o șezătoare, cu cântece și dansuri naționale executate cu multă voie bună.

Se poate? Din Timișoara se vestește, că episcopul romano catolic Glattfelder a refuzat să oficieze serviciu religios în biserică sa cu prilejul zilei natale din acest an a M. Sale Regelui Ferdinand I. N'o fi și acesta un efect al vizitei nunțiului papal la Preasfințitul din Timișoara?

Timbrarea actelor. Preoții noștri sânt poțitiți din nou a aduce la cunoștința poporului că nici o autoritate bisericească nu va rezolvi cereri particulare netimbrate, nici nu va libera certificate sau copii, pentru timbrarea cărora nu se trimite numerarul echivalent. Cererile și certificatele se timbrează cu 1 leu, copiile cu 2 lei, și 25 bani timbru de ajutor la fiecare. Cererile netimbrate se trec la coș.

În temnițele ungurești. Trimisul special la Budapesta al ziarului Dacia află că în temnițele de acolo se găsește acum peste *trei sute* de români. Una din nenorocitele victime ale acestor temnițe a stat opt luni în arest preventiv fără nici o vină. Românul a fost schingiuit în mod barbar. Semnele schingiuirilor, pe mâni și pe spate, le-a văzut însuși trimisul ziarului Dacia.

Concert în Sibiu. Cunoscuta pianistă și profesoară la conservatorul din Cluj, dșoara Ana Voileanu, va da Luni 5 Septembrie a. c. în sala Unicum o serată de pian cu compoziții de S. Bach. Dșoara Voileanu cu acest concert își ia rămas bun dela publicul nostru și se duce pentru o călătorie de studii la Berlin și Paris. Programa amănunțită a concertului se face cunoscută în afișe. Biletele se vând la librăria W. Krafft, piața Regele Ferdinand Nr. 14.

Aviz. «Albina» institut de credit și economii Sibiu, aduce la cunoștință, că începând dela 1 Septembrie crt. până la alte dispoziții va ținea ore de birou dela 8—12 a. m. și 3—6 p. m., iar ore de casă dela 8—12 și 3—4 jum.

Concursuri. Atragem atenția autorităților noastre bisericești să nu mai trimită concursurile direct la Tipografia sau librăria arhidiecezană. Asta pentru evitarea încercărilor administrative.

Contra bacșișurilor pentru funcționarii de vamă. Direcțiunea generală a vămilor a făcut cunoscut funcționarilor publici, cari servesc la punctele de frontieră, că le e interzis să primească bacșișuri sub orice formă, pentru a favoriza trecerea la vamă. În caz când nu vor ținea seamă de acest aviz, sânt înștiințați, că atunci când vor fi prinși, vor plăti o amendă mare și se vor expune să se vadă închiși dela 2 — 3 ani.

Cinema Apollo, Piața Unirii, Sibiu. În 3 Septembrie: Veninul cochetării, dramă socială în 5 acte. În 4 și 5 Septembrie: Femea cu părul de aur. Inceputul la ora 9 seara.

«Albina» institut de credit și economii Sibiu.

Provocare

Deținătorii certificatelor interinale Nr. 7/1; 661/I; 735/I; 866/I; 168/II; 197/II; 227/II; 230/II; 231/II; 232/II; 262/II; 265/II; 289/II; 324/II; 325/II; 326/II; 346/II; 363/II; 364/II; 394/II; 395/II; 396/II; 397/II; 398/II; 399/II; 400/II; 401/II; 402/II; 403/II; 406/I; 411/II; 450/II; 464/II; 470/II; 495/II; 496/II; 497/II; 498/II; 499/II; 500/II; 501/II; 502/II; 503/II; 504/II; 516/II; 517/II; 596/II; 597/II; 598/II; 599/II; 615/I; 616/II; 617/II; 618/II; 619/II; 620/II; 621/II; 622/II; 628/II; 630/II; 631/II; 632/II; 634/II; 635/II; 636/II; 637/II; 638/II; 652/II; 674/II; 675/II; 676/II; 677/II; 678/II; 683/I; 684/II; 685/II; 686/II; 687/II; 688/II; 689/II; 734/II; 735/II; 736/II; 737/II; 755/II; 760/II; 761/II; 772/II; 777/II; 798/II; 799/II; 800/II; 801/II; 802/II; 803/II; 804/II; 860/II; 887/II; 904/II; 905/II; 906/II; 953/II; 954/II; 955/II; 956/II; 957/II; 967/II; 985/II; 986/II; 987/II; 988/II; 989/II; 990/II; 991/II; 1017/II; 1018/II; 1019/II; 1042/II; 1107/II; 1108/II; 1109/II; 1110/II; 1113/II; 1128/II; 1160/II; 1161/II; 1162/II; 1163/II; 1164/II; 1165/II; 1166/II; 1167/II; 47/fil.; 145/fil.: sânt provocați, ca în decurs de 6 săptămâni să achite restul vărsămintelor la acțiunile Institutului nostru din emisiunea a VI-a, optate sub numerii de mai sus. În caz contrar vom proceda la anularea certificatelor interinale, pierzând ratele deja efectuate, conform prospectului de emisiune punctul 6 și § 10 din statutele societății.

(158) 1—1

Direcțiunea.

Nr. 357/1921

(157) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresți la școlile confesionale ort. rom. din parohiile mai jos însemnate din protopopiatul Cetatea de Piatră se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Berința** cu 2 posturi. Salar dela biserică 300 Lei pentru fiecare post, grădină și cvartir în natură.

2. **Tăurești**. Salar dela biserică 300 Lei, cvartir și grădină în natură. Lemne 8 metri.

3. **Surduc-Copalnic**. Salar dela biserică 150 Lei, relut de cvartir legal, grădină în natură și 5 metri lemne.

Întregirile de salar pentru fiecare post ocupat se vor cere dela stat.

Cererile se vor trimite în termenul fixat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpușul unguresc, la 8/21 1921. Aug.

Zaharie Manu
prot.

(148) 3—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a două catedre de învățător la școala noastră confesională din comuna **Maieruș**, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Învățătorul ales și întărit va avea:

1. Salar dela biserică 300 lei anual.

2. Cvartir (învățătorul-director) în edificiul școlii, celalalt afară de școală.

3. Fiecare învățător are dela comuna politică 5 stânjini de lemne loco în pădure.

Toate celelalte adause se vor cere dela stat.

Amândoi învățătorii au să conducă școlarii Duminecă și sârbătoare la biserică și să cânte cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii au să-și înainteze rugărilor conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare să-i cunoască poporul.

Din ședința comitetului parohial.

Maieruș, 3 Iulie 1921.

Alexandru Maierușan
secretar

Miron Bucșa
paroh-prez.

Aprăbat:

Dr. V. Saftu
protopop

Nr. 301/1921 protop.

(147) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresți la școlile confesionale ort. române din comunele

mai jos însemnate, protopresbiteratul Mediașului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Blășel**, salar de 300 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

2. **Chesler**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 dela ven. Consistor, iar restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

3. **Curciu**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor și restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

4. **Frăua**, salar de 200 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

5. **Hoghilag**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor; restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

6. **Hașag**, salar de 300 Lei dela bisericile ambelor confesiuni, restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

7. **Richșdorf**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor; restul întregire dela stat; relut de cvartir și grădină legal.

8. **Veseud**, salar de 160 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi să-și înainteze în termenul deschis cererile înscrise conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în parohie spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Mediaș la 30 Iulie v. 1921. Oficiul protopresbiteratului gr. ort. al Mediașului în înțelegere cu comitetele parohiale.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 334/1921

(152) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresți dela școlile conf. ort. române din mai jos însemnatele comune, tractul Mercurea, se publică concurs cu termen de 20 zile, dela prima publicare în «Tel. Rom».

1. **Apoldul inf.** 3 posturi. Salar dela biserică pentru 1 post 50 Lei, al II-a 150 Lei, și al III-a 300 Lei, restul dela stat. Relut de cvartir și grădină conform legii.

Cei cunoscători de muzică vor fi preferiți.

2. **Ludoș**, 2 posturi cu salar dela biserică, de câte 300 Lei, relut de cvartir 50 Lei și de grădină 20 Lei, restul dela stat.

3. **Mercurea**, 1 post, salar dela biserică 300 lei, relut de cvartir, și grădină conform legii, restul dela stat.

Instructori de fanfară vor fi preferiți.

4. **Reciu**, 1 post cu salar dela biserică de 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină.

5. **Păuca**, salar dela biserică 300 lei, cvartir și grădină.

6. **Beșinău**, salar dela biserică 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină.

7. **Tau**, salar dela biserică 300 lei, cvartir și grădină.

Concurenții au să-și aștearnă petițiile în termenul sus indicat la oficiul protopopesc subsemnat, având a se prezenta în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 4 August 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom.

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Nr. 438/1921 prot.

(146) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională ort. română din comuna **Fofeidea**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima anunțare în «Telegraful Român».

Emolumentele:

1. 100 lei salar din cassa bisericii solvabil în rate anticipative treilunare.

2. 75 lei arunc dela popor 5% dare școlară.

3. 100 lei ajutor dela comuna politică.

4. Restul se va întregi dela stat.

5. Lemnele de foc trebuincioase.

6. Cortel și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărilor în termenul susindicat oficiului protopresbiterat în Agnita și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul. Alesul va fi obligat a conduce în Dumineci și sârbători elevii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturghie.

Agnita, 22 Iulie 1921.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop.

N. 469/1921 Prot.

(151) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de învățător la școala noastră primară ort. rom. din **Ațina**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român», cu următoarele emolumente:

1. Salar dela biserică 150 lei plătit în 2 rate, iar restul e asigurat dela stat conform calificării și anilor de serviciu.

2. Cortel în edificiul școlii, constător din 2 odăi, și lemnele trebuincioase.

3. Folosirea a 8 jug. cat. pământ (fânaț) primit în urma legii agrare computat cu 65 lei jugăru.

Alesul se obligă a instrua elevii școlii de toate zilele și de repetiție a cerceta regulat biserică în Dumineci și sârbători și a cânta cu elevii sf. liturghie și la o eventuală absență a cântătorului și la utrenie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificățiune subscrisului și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 5 August 1921.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 124—1921

(149) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala primară confesională ort. română din **Matelaș**, tractul Cohalm, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: 50 Lei anual dela biserică și întregirea dela stat, cvartir în natură dintr'o odă, bucătăria în comun cu primul învățător în edificiul școlii și 20 Lei relut de grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în termenul deschis oficiului protopresbiterat subsemnat. Petenții sânt invitați a se prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Alesul va fi obligat a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei Dumineca și în sârbători.

Matelaș, în 28 Iulie v. 1921.

Ioan Brotea,
par., preș. com. par.

Nicolae Săbău,
epitrop.

Văzut. Nr. 272—1921 prot.

Cohalm, la 2 August 1921.

Emilian Stoices,
protopop.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Atelierul de dantură tehnică

E. DIEKER,

Sibiu, Strada Măcelarilor

Incepând cu 1 Septembrie st. n.

∴ a. c. se va redeschide. ∴

(164) 1—2